

महाराष्ट्रातून बांग्लादेशात निर्यात
होणाऱ्या संत्र्याकरीता आयात शुल्काच्या
५० टक्के रक्कम अनुदान स्वरूपात अदा
करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: कृबास-०१२३/प्र.क्र.४३५/२१ स,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
विस्तार इमारत, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक: ०७ डिसेंबर, २०२३.

प्रस्तावना -

संत्रा हे विदर्भातील अतिशय महत्त्वाचे पीक आहे. देशातील संत्रा उत्पादनात महाराष्ट्र राज्याचा तिसरा क्रमांक असून एकुण देशाच्या उत्पादनात १५.७६ टक्के वाटा आहे. देशातून बांग्लादेश, नेपाळ, भूतान आणि मध्यपूर्वेतील देशांना संत्र्याची प्रमुख निर्यात होते.

बांग्लादेश ही राज्यातील संत्र्याकरिता सर्वात मोठी बाजारपेठ असून, सन २०२१-२२ मध्ये एकूण संत्र्याच्या निर्यातीपैकी ८७ टक्के तर २०२२-२३ मध्ये ८६ टक्के निर्यात ही बांग्लादेश येथे झालेली आहे. बांग्लादेश येथे संत्र्याची निर्यात २०२०-२१ मधील १,४१,२६३ मे.टनावरून कमी होऊन सन २०२२-२३ मध्ये ६३,१५३ मे. टन इतकी झाली आहे.

तथापि, बांग्लादेशाने सन २०२२ मध्ये भारतातील संत्र्यावरील आयात शुल्क रु.३८/- वरून रु.६८/- प्रति किलो तर मार्च २०२३ च्या सुमारास रु.८८/- प्रती किलो इतके वाढविल्यामुळे, बांग्लादेशातील भारतीय संत्र्यांच्या किंमतीत मोठ्या प्रमाणात वाढ झाल्यामुळे संत्र्याची निर्यात कमी झाली आहे.

महाराष्ट्रातील संत्रा उत्पादकांचा जास्तीत जास्त संत्रा निर्यात व्हावा व संत्रा उत्पादकांना चांगला दर मिळण्याच्या अनुषंगाने बांग्लादेश येथे निर्यात होणाऱ्या महाराष्ट्रातील संत्र्याकरीता आयात शुल्काच्या ५० टक्के रक्कम अनुदान देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

महाराष्ट्रातील संत्र्याची बांग्लादेशात निर्यात वाढविण्यासाठी या शासन निर्णयान्वये खालील योजनेस मान्यता देण्यात येत आहे.

- १) **योजनेचे नाव-** महाराष्ट्रातून बांग्लादेशात निर्यात होणाऱ्या संत्र्याकरीता आयात शुल्काच्या ५० टक्के रक्कम अनुदान स्वरूपात अदा करणे.
- २) **योजनेचा उद्देश-** बांग्लादेशाने भारतातील संत्र्यावरील आयात शुल्कात वाढ केल्याने, बांग्लादेश येथील महाराष्ट्रातील संत्र्याच्या निर्यातीमध्ये घट होत असल्याने, महाराष्ट्रातील संत्रा उत्पादकांचा जास्तीत जास्त संत्रा बांग्लादेश येथे निर्यात व्हावा व संत्रा उत्पादकांना चांगला दर मिळावा.

३) **योजनेसाठी लाभार्थी-** या योजनेच्या लाभार्थीमध्ये खालील घटकांचा समावेश असेल.

१. शेतकरी
२. शेतकरी गट
३. शेतकरी उत्पादक कंपनी
४. सहकारी प्रक्रिया संस्था
५. निर्यातदार

४) **योजनेचे स्वरूप-** सदर योजनेतर्गत बांग्लादेश येथे संत्रा निर्यात केलेल्या लाभार्थ्यांस बांग्लादेश येथे अदा केलेल्या संत्रा आयात शुल्काच्या म्हणजेच सद्यस्थितीमधील आयात शुल्क रु.८८/- प्रति किलोच्या ५० टक्के प्रमाणे रु.४४/- प्रति किलो रक्कम शासन अनुदान म्हणून देण्यात येईल.

५) **योजनेची अंमलबजावणी-** सदर योजनेच्या अंमलबजावणीकरीता नोडल एजन्सी म्हणून पणन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य हे कामकाज पाहतील.

६) **योजनेचा कालावधी-** सदर योजना दि.३१ मार्च, २०२४ पर्यंत लागू राहील.

७) **योजनेच्या अटी व शर्ती:-**

१) या योजनेच्या लाभार्थ्यांनी निर्यातदार लाभार्थी हे महाराष्ट्रातील संत्रा बांग्लादेशात निर्यात करणारे अपेक्षित असून, त्यांनी त्यांच्याकडील संत्रा मालाचे उत्पादक महाराष्ट्रातीलच आहेत, याबाबत तपशील सादर करणे व तसे प्रमाणपत्र देणे बंधनकारक असून, त्यांनाच सदर योजनेचा लाभ अनुज्ञेय राहील.

२) संबंधित लाभार्थ्यांनी सदर योजनेतर्गत अनुदान मागणीसाठीचे त्यांचे प्रस्ताव खालील आवश्यक त्या अधिकृत कागदपत्रांसह संबंधित जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य यांना विहित मुदतीत सादर करणे बंधनकारक राहील.

- i. विहित नमुन्यात मागणी अर्ज.
- ii. कस्टम प्रमाणित ईनव्हाईस कॉपी
- iii. शिपिंग बिल
- iv. बिल ऑफ एन्ट्री
- v. फॉरेन एक्स्चेंज जमा झालेबाबत बँकेचे प्रमाणपत्र अथवा बँक एन्ट्री पुरावा.

३) संबंधित लाभार्थ्यांनी महाराष्ट्र राज्यातील ज्या शेतकऱ्यांचा माल खरेदी केला आहे त्याचे नांव, पत्ता, संपर्क क्रमांक, मालाची मात्रा यासह तपशील संबंधित जिल्हा उपनिबंधक यांनी प्रमाणीत करून प्रस्ताव पणन संचालनालयास पाठवावा.

४) पणन संचालनालयाने प्रस्तावांची छाननी करून परिपूर्ण प्रस्ताव अनुदान मंजूरीसाठी शासनास सादर करावेत.

५) शासनाकडून प्रस्तावास मंजूरी प्रदान करून अनुदान पणन संचालनालयास वितरीत करण्यात येईल.

- ६) त्यानंतर लाभार्थ्यास बांग्लादेश येथे अदा केलेल्या संत्रा आयात शुल्काच्या ५० टक्के रक्कम पणन संचालनायाकडून अनुदान स्वरूपात देण्यात येईल.
- ७) गुणवत्तेअभावी मालाच्या विक्रीची रक्कम प्राप्त न झाल्यास अशा प्रस्तावांना अनुदान देय होणार नाही.
- ८) अनुदान वितरीत केल्यानंतर संबंधीत प्रस्तावामधील माहिती दिशाभुल करणारी अथवा खोटी असल्याची निदर्शनास आल्यास अनुदानाची संपूर्ण रक्कम वसुलपात्र असेल.
- ९) प्रस्ताव संपूर्णपणे नामंजूर, अंशतः मंजुरी अथवा पुर्णपणे मंजूर करण्याचे सर्व अधिकार पणन संचालक, महाराष्ट्र राज्य यांचे राहतील व तो निर्णय संबंधित अर्जदारास बंधनकारक राहील.

२. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौ.सं.क्र.४८१/का.१४३१, दि.२९.११.२०२३ नुसार व वित्त विभागाच्या अनौ.सं.क्र.७१२/२०२३/व्यय-२, दि.०४.१२.२०२३ अन्वये प्राप्त सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२३१२०७१७४६१४७३०२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपालयांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुप्रिंव सं.धपाटे)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई,
- २) मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ३) मा.उप मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ४) विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधान परिषद, विधानभवन मुंबई,
- ५) सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मुंबई,
- ६) सर्व विधानमंडळ सदस्य, विधान भवन, मुंबई,
- ७) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
- ८) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ९) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १०) अपर मुख्य सचिव (सहकार व पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ११) प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १२) सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव मंत्रालय, मुंबई,
- १३) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ मर्या. मुंबई

१४) सर्व विभागीय आयुक्त

१५) सर्व जिल्हाधिकारी

१६) पणन संचालक, पणन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,

१७) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ पुणे,

१८) उपसरव्यवस्थापक, अपेडा, नवी मुंबई.

१९) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य -१ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरिक्षा) मुंबई.

२०) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य -२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरिक्षा) नागपूर.

२१) निवासी लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई.

२२) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.

२३) निवडनस्ती(२१-स).